

EDINOST

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
danjih ob **sobotah, četrtek**
in **sobotah**. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za en mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50
za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.—
za vse leto . . . 12.— „ „ „ 18.—
Naročnine se plačujejo naprej na naročbe
brez priložne naročnine se sprava se
ozira.

Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč.
izven Trsta po 4 nč.

Oglaš se računa po tarifu v petiti; za
naslove s debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do-
mači oglasi itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se ne
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema **upravnništvo** ulica Molino pic-
colo št. 3. II. nadst. Naročnino in oglase
je plačevati loco Trst. Odpri reklama-
cije se proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinosti je moč“.

„Narodni dom“ v Trstu.

„Slovenec nima sreče!“ Ta rek je postal že
nekaka deviza nekaterim mračnim pesimistom, ki
se hitro potapljajo v globino obupa nad narodnimi
uspehi, ako se ta in ona stvar ne posreči kar na
prvi hip; mej tem pa je zopet ljudij, ki se na pe-
rotih svojega idealizma spuščajo v najnevarnejše
azurne višine narodnega optimizma in vidijo vse
izvedljivo, vse mogoče, kar je v istini ne iz ve-
ljivo, nemo goč. Srednje poti pa, tiste dobre
in varne srednje poti, po kateri se najhitreje do-
speva do pravih uspehov — iste srednje poti pa,
žal, Slovenci, zelo malo poznamo. Tako je pri
vsem, tako je tudi glede „Narodnega doma“ v
Trstu. Mi ali se spuščamo do nemožnosti visoko,
ali pak se pogrezamo v obupnost globoko in pri
vsem tem moramo se svojimi visokimi cilji ostati
— kjer smo.

Morda, ako bi nastopili nekako srednjo pot,
imeli bi že poleg marsičesa družega, tudi že to-
liko zaželjeni „Narodni dom“ v Trstu. In to vpra-
šanje je postalo sedaj nujno za nas tržaške
Slovence. Vsled letošnjih silnih političskih borb
proti bojkot tudi našim društvom. Tako se bode
moral „Sokol“ skoro seliti iz dozedanje telovadnice.
Mi ne smemo pozabiti, da brez narodnih društev
si ne moremo misliti socialnega življenja, a z so-
cjalnim življenjem zamreti bi moral tudi ves raz-
voj narodnega življenja. Slovenski rodoljubi naj si
ne zatiskajo oči pred nevarnostjo, ki nam preti.
In nevarnost nas tudi zaloti, ako ne bomo mi-
slili pravočasno, da spravimo naša društva pod
lastno varno streho. S tem današnjim člankom nam
je namen, da sprožimo razgovor o potrebnem vpra-
šanju zidanja „Narodnega doma“ v Trstu. Želeli
bi, da se čim prej razvije razgovor, kako bi se
rešilo to vprašanje najhitreje in za našo stvar naj-
primerneje. Še enkrat torej: ne zgubljammo časa!
Pokažimo se velike v resnih trenutkih!

Za danes objavljamo tu nasvet, kakor nam
je dešel te dni in ki se glasi:

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

135

ROMAN.

— Francoski pisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Prvi hip sestanka je bil grozen. Georges je
pristopil bled, ginjen, ponižen in bi bil tisočkrat
raje stal nasproti samokresu tega moža na dva-
najst korakov razdalje. Sedaj pa se je moral sniti
znjim kakor krivec, katerega še ni zadela kazen,
in moral v toliko premagovati svojo razburjenost,
da je bil zmožen mirno govoriti o kupčijskih za-
devah.

Risler ga ni pogledal; še vedno je z veli-
kimi koraki hodil gori in doli ter pričel: „Naša
hiša ima prestat težko krizo. Danes nam je bilo
mogoče izpolniti svoje dolžnosti, a čakajo nas
druga plačila. — Moja nesrečna iznajdba me je
dolgo časa odvrčala od kupčije, sedaj pa sem
svoboden in se lahko vsega žrtvujem koristim naše
hiše. Tudi vi morate to zopet storiti — tudi vi!
Naši delavci in pomočniki so le preveč posnemali
vzglede svojih gospodov, tako, da sedaj vladata
velik nered in popustljivost. Davi se je prvokrat
čez jedno leto delo zopet pričelo o določeni uri.
Zanašam se, da vse to zopet spravite v pravi tir.
Kar zadeva mene, se vrnem zopet k svojemu ri-

„Narodni dom“ v Trstu bi stal najmanje
200.000 gid., gotovo pa več, ker bi z istim mo-
ralo biti združeno marsikaj, kar bi bilo „Domu“,
pa tudi njega ustanoviteljem v gmotno korist.
„Narodni dom“ bi moral imeti poleg jedne velike
dvorane za uprizorjanje narodnih vesellic: koncer-
tov, soarej, gledaliških predstav, pevskih vaj,
„Sokolovih“ zbirališč ob prilikah velikih izletov
in taci zbirališč tudi družih društev itd., še pro-
store za „Sokolovo“ telovadnico, prostore za „Slo-
vansko Čitalnico“, garderobe, prostore za druga
slovenska društva v Trstu itd. Zajedno prostore
za narodno tiskarno in uredništva ter upravnništva
slovanskih, v Trstu izhajajočih listov. Nadalje v
pritličju prostor za lepe narodne prodajalnice, ma-
gacine in v nadstropjih za privatna stanovanja;
katera bi „Narodni dom“ lahko oddajal na leto.
Te in jednake naprave bi podjetju „Nar. doma“
donašale primerne koristi.

Te koristi pa naj bi se razdelile izračunjeno
mej ves, na ustanovitvi „Narodnega doma“ v Trstu
udeleženi slovanski narod v Primorju.

In to je jedro vse stvari. To je: ves slo-
vanski narod Primorja naj bi postal deležnik, ak-
cijonar na podjetju „Narodni dom v Trstu“.

To pa naj bi se izvršilo na uprav jednota-
ven način:

Sestavi naj se akcijski odbor, ki bi otvoril
nabiranje akcij mej Slovani Primorja. In sicer naj
bi znašale delnice ali akcije od pet gold. više.
Razmeroma udeležitve bi znašale potem dividende
udeležnikov na skupnih čistih dohodkih podjetja.

Tem potom bi se utegnili nabrati v raz-
merno prav kratkem času svota, potrebna za stavbo
in upravo „Narodnega doma“ v Trstu.

Ker pa bi se od mnogokaterih stranij uteg-
nilo dvomiti na vspehu podjetja, da bi namreč
bilo možno nabrati tako veliko svota, naj bi stvar
veljala kakor provizorična za jedno leto. To je:
tekom jednega leta bi se moral prijaviti se svo-
jim zneskom vsak, kdor hoče sodelovati na tej
visoki narodni misli. Ako bi se tekom jednega

sanju. Naši uzorci so zastareli... za nove stroje
treba preskrbeti novih uzorcev. Od moje iznajdbe
se nadejam veliko... Poskusi z njo so se posrečili,
kakor bi ne bil pričakoval, in uverjen sem, da
imamo v tej tiskalnici gotovo sredstvo, da z nova
dvignemo našo kupčijo. Tega vam nisem povedal
prej, ker sem vas hotel iznenaditi... a kaj takega
si ne naredimo več... kaj ne, Georges?“

Pri tem je bil njegov glas tako srce trgajoče
ironički, da se je Klara trepetaje bala, da mu
vzkipi jeza; a nadaljeval je mirno: „Da, mislim,
da lahko rečem, da bode Rislerjeva tiskalnica čez
pol leta imela krasnih uspehov. A težko bode pre-
stati tega pol leta. Moramo se omejiti, zmanjšati
naše izdatke, štediti, kjer le moremo. Pet risarjev
imamo — odslej bomo imeli samo še dva; one
tri bodem jaz lahko nadomeščal, ako porabim noči.
Vrhu tega se od danes odrekam svojim dohodkom
kakor družnik; kakor poprej, bodem jemal svojo
plačo le kakor poslovodja, drugega nič“.

Fromont mlajši mu je hotel odgovoriti, a
Klara ga je zadržala mahnuvši z roko in Risler je
nadaljeval: „Vaš družnik, Georges, nisem več. Od
tega hipa bodem zopet plačanec vaše hiše, kar bi
bil vedno moral ostati. Od tega hipa je naša
tvrdka razpuščena... jaz hočem tako — razumite
me prav; jaz hočem tako! V tem razmerju osta-

leta ne nabralo dovolj gotovine, vrnili naj bi se
zneski udeležiteljem obrestno zopet po preteku
jednega leta v najdalje šestih mesecih.

Ker je stvar nujna toliko z narodnega, ko-
likor tudi gospodarskega stališča, nadejati se je,
da se število udeležencev nabere prav v kratkem
času v prav lepo skupino. Toda reč bi se morala
zapričiti kar najhitreje in ne s tisto polževo
počasnostjo in dolgotrajnimi premisleki in ukrepi,
kakor je to že navada mej Slovenci.

Tako nasovet. Nam se zdi dober, zato ga
podajemo svojim čitateljem v pošte in pretres,
kajti misel „Narodnega doma“ v Trstu se mora
vendar uresničiti prej ali slej. Na ta način pa bi
se morda najhitreje.

Slavnost „Ljubljane“ v Ljubljani.

(Izv. poročilo.)

(Dalje.)

Na banketu se je zbralo nad 500 ljudij, to-
liko, kolikor jih je sploh moglo v Sokolovo telo-
vadnico. Na banketu se je izustilo več napitnic.
Najprvo je nazdravil gosp. Trstenjak Njeg.
Veličanstvu cesarju. Gostje so vsliknili
trikratni slava! Isti gospod je nazdravil Hrvatov
in Čehom ter je proslavil slovansko vzajemnost.
To je šlo do srca, tako treba na naših slavnostih:
godba je zasvirala „Naprej“ in vse občinstvo je
pelo z godbo. Slednjič je napil g. Trstenjak tudi
tržaški gostom. Tudi ta napitnica je bila
frenetično odobravana. Prekrasno, navdušeno na-
pitnico je izustil dični starina naš in mož-poštenjak,
g. Luka Svetec; napil je naši „beli Ljubljani“,
ki se pomisljena dviga sedaj iz razvalin. V imenu
Hrvatov se je zahvalil predsednik „Kola“, gosp.
Kukuljevič pl. Sakcinski, nazdravivši jedinstvu med
nami Slovenci, Hrvati in Čehi. Potem je župan
Hribar še enkrat obnovil že pred mestno hišo
dano zatrdilo, da Ljubljana ostane vedno, kar je
bila: zavedno narodno mesto ter kulturno in po-
litično središče Slovencev! To da je dokazal da-

neva, dokler ne pride dan, ko bode hiša zopet
trdna, kakor poprej, in ko mi bode dano... a kaj
mislim potem storiti, to ne briga nikogar razven
mene. To sem vam imel povedati, Georges. Z vso
vnemo se morate pobrinuti za tvornico, morate se
kazati, dati čutiti prisotnost gospodovo; ako sto-
rite tako, potem upam, da se nesreča, ki nas je
zadela, da popraviti.“

Med premolkom, ki je nastal sedaj, se je z
vrta oglašilo ropotanje koles in pred zavoziščem
sta se ustanovila dva voza za pohišeje.

„Oprostite“, je rekel Risler; „za trenutek
moram oditi... Voza hotela des Ventes sta prišla
po moje pohišeje“.

„Kaj? Tudi svoje pohišeje hočete prodati?“
je vprašala gospa Fromontova.

„Seveda! do zadnjega kosa... dam je nazaj
tvrdki, katere lastnina so“.

„Nemogoče!“ je rekel Georges; „tega ne
morem dovoliti!“

Nevoljen se je obrnil Risler proti njemu.

„Kaj ste rekli? Kaj ne smete dovoliti?“

Klara se je obrnila k njemu proseče.

„Prav imate, prav imate“, je mrmljal on in hotel
ven, da uide skušnjavi, slednjič olajšati svoje srce.

(Pride še.)

našnji dan: le male iskricice je trebalo in švignil je kvišku mogočen plamen. Govornik je zaključil z željo, da postane slovanska pesem tista vez, ki spaja trajno vse Slovane v zložno delo! Kakor vsikdar, kadar se oglaš, tako je g. Hribar tudi to pot navdušil svoje poslušalce. — Zadnji govornik na banketu je bil voditelj tržaških Slovencev, gosp. prof. Mate Mandić. Njegov govor je bil znamenit, ker se je dotaknil naših tužnih razmer. Izustil je resno besedo do Hrvatov in Slovencev. Naglasil je, kolikova važna pozicija je Trst se svojim ozemljem za Hrvate in Slovence. Te postojanke si moramo ohraniti. Ako bi padli tam, prišli bi na vrsto drugi rojaki naši. Tem bolj je obžaloval govornik, da Primorci ne dobivajo zadostne moralne in materialne podpore ni iz Ljubljane ni iz Zagreba. Mesto da bi bili zložni, prepirajo se raje v Ljubljani, kdo je liberalec in kdo klerikalec, v Zagrebu pa, kdo je bolj čist Hrvat in kdo manj. Govornik je rotil ob prestolnici, naj nikar ne pozabiti na svoje bedne brate ob Adriji! Ne cepimo se — je vskliknil govornik —, ampak glejmo v prvi vrsti, da bomo vsi pošteni Hrvati in Slovenci! Mandićev zares rodoljubni in, žal, le preumestni opomin je napravil globok utis na občinstvo. Olobravanje je bilo viharo in vsestransko. S tem govorom je bil zaključen banket. Razvrščati smo se jeli zopet v sprevoz, da odkorakamo na veliko veselico na Kozlerjevem vrtu. Ko smo korakali po Dunajski in Marije Terezije cesti, so kar cele trupe ljudi hitele proti omenjenemu vrtu. Veliki vrt se je napolnil kar hkratu. Bilo je tu na tisoče občinstva. Mnogo njih je moralo stati, mnogo jih je pa odšlo zopet, ker ni bilo možno najti prostora.

Tu je prišlo do viharne ovacije ko je nastopilo zagrebško društvo „Kolo“ in potem, ko sti nastopili naši tržaški društvi „Slovansko pevsko“ in „Kolo“. Iskrena radost nam je prešinjala dušo videčim, kako se zopet in zopet ter z elementarno silo pojavlja čut bratskega jedinstva med sosednjima plemenoma jugoslovanskima. To je res tolažilni žarek na tužno sliko naših sedanjih razmer, da vendar prodira bolj spoznanje, da smo si bratje po krvi in rodu ter da si le po skupnem delu, tesno spojeni rama ob rami, moremo priboriti — skupno bodočnost. Tujinstvo najbrže sije svoje spletke ravno na to stran, ker ve, da le razdeljene nas more držati pod svojim stopalom; nikdar pa združeni!!! To tujinstvo se ničesar ne boji bolj, nego naše vzajemnosti. Kdo bi se ne radeval torej na tem, da se vzlic vsem spletkam vendar širi bolj in bolj misel naše vzajemnosti! Kdor se ne more radovati na takih pojavih, o tem res ne vemo, kako bi sodili! Še drugačen čut pa nas je prošinjal, ko so slovenski bratje prirejali ovacije nam primorskim Slovanom. Tu ni bil le čut radosti, ampak tudi čut — hvaležnosti. To je bilo ravno, česar smo iskali v Ljubljani: vspodbuje, kakoršna prihaja iz dokazov sočutstvanja. Slovenci od vseh koncev in krajev mile nam domovine so izjavljali svojim entuzijazmom, da nas objemajo svojim srcem, da vedo ceniti mučeništvo primorskih Slovencev in Hrvatov v prilog vsemu narodu hrvatsko slovenskemu. Tega smo trebali, to je bila tista vspodbuja, katere smo potrebovali in ki nas bode bodrila tudi v bodočih bojih in v kritičnih trenutkih, ko se tudi najenergичnejših narav polasčata resignacija in obupavanje. Kdor pozna grozne razmere naše, ta se ne boče čudil, da govorimo o takih trenutkih. Brez moralne zaslombe od strani bratskih sočutnih src morali bi se zgruditi v takih trenutkih. Zato smo bili od srca hvaležni na ovacijah, ki so upivale najugodnejše sosebnost na naše vrle slovenske delavce.

Ni naš namen, da bi govorili tu o posamičnih točkah veselice na Kozlerjevem vrtu. Zadoščaj, ako povemo, da se je vse vršilo ob najuzornejšem redu, da je bilo to pravo slovansko slavlje: slavlje miru in ljubezni. Proti 9. uri smo se povrnili istim redom v „Narodni dom“ na sijajni — komers.

(Zvršetek pride.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 6. julija 1897.

Kadar voda v grlo dere! „Obzor“ piše. „Pred nekoliko dnevi objavil je pariški dopisnik „Timesa“ razgovor, ki ga je imel z nekim francoskim učenjakom, vrnivšim se iz Nemčije. Fran-

coski učenjak je imel priliko govoriti z nemškim cesarjem Viljemom II. o splošni politični situaciji. Viljem II. da se je izjavil nastopno:

„Ne razumem, zakaj so Francozi tako hudi name. Jaz nisem provzročil sedanjega položaja. Našel sem ga, kakor dedščino po svojem slavnem pračetu, a ne verujem, da bi mi kdo na svetu zamogel očitati, da sem tudi nastopil to dedščino. Ničesar nisem storil, da seslabšam položaj, pač pa nasprotno. In vendar se huđujejo name, da ne storim ničesar, da zboljšam razmere, ki bi imele dobrih posledic za obe državi. Skušal sem zares, kako bi se združili isti na skupnem polju gospodarstva ter industrije, toda brez uspeha. V očigled temu stanju treba pustiti, da se stvari razvijejo v svojem teku in čakati, da dovede čas do rešitve, o kakoršnej se sedaj ne da slutiti.“

Poleg tega je govoril Viljem II. tudi o obojšajih nasproti kuriji. Izrazil da je svoje spoštovanje do Leva XIII. in pripomnil, da so nemški katoliki zabranili, da ne more ničesar storiti za papeža. „Naši duhovniki so mnogo uporniši nego francoski“, je dejal, „oni hrepené samo po obnovljenju svetskega vladarstva v njihovem smislu in bi me radi obdolžili, da priznavam to, kar je nasprotno njihovim prizadevanjem itd.“

O občem položaju da se je Viljem II. izrazil povoljno in da se ne boji za bodočnost Evropa.

„Figaro“ se je takoj obrnil do dopisnika „Timesa“, Blowitza, da izve, v koliko da so verjetne one vesti in Blowitz, ki biva v nekem kopalšču, odgovoril je, da je vse istina, kar je pisala „Times“ o tem pogovoru.

Ne bomo reševali, koliko je na tem pogovoru resnice ali izmišljotine; pogovori morejo biti zdaj taki, zdaj taki, — verjetno pa je, da bi se nemški cesar sam rad sprijaznil s Francozi in radi tega povdarja, da on ni zakrivil položaja, ki je med Nemčijo in Francosko. Kajti, da mu morajo taki obojšaji biti neprijetni, v katerih se je vsak hip bati resnih dogodkov, je tam verjetniše, ker čuti, da Nemčija v trozvezi ne nahaja več one zanesljive zaslombe, kakoršne bi potrebovala. Tudi notranji položaj v Nemčiji kaže na potrebo prijaznejših odnosov z danes gospodarsko utrjeno Francijo, katera se poleg tega sme naslanjati še na močno ramo orjaške Rusije. Tudi v Avstriji noče seme Bismarckove politike, ki je hotel Nemčijo zdebeliti s tujo mastjo, tako vro v kál, kakor žele stari lisjak in njegovi oboževalci. Kajti ta vražji „slovanski plevol“ se širi in košati čedalje opasnije na „velegermanski njiivi“, katero je potegnil zviti kmetič v Friedrichsruhe preko mej svojega posestva, iz drži prave mejne kole ali zabivši jih globoko v zemljo, da jih skoro videti ni več. In Italija, s katero poskuša nemški Mihel vedno svoje težavne eksperimente, nima več prožne moči, je trhla in prazna, postaja torej nerabna za dobre politične poskuse. In summa summarum teh dejstev je pač ta, da bi se Nemčija utegnila skriti zopet nazaj v prvotni svoj volumen, podobna onemu debelehu, ki je nenadoma jel „dol jemati“, da „sam ne ve zakaj“.

Zatorej nemški cesar morda uvideva resničnost pregovora, ki pravi: „bleibe daheim und nähre dich — redlich!“

Tako je stvar danes, ko dere že polagoma voda v grlo nemškemu Mihelu. Kako vse drugače bi se vedel, ako bi čutil zopet trdna tla pod seboj, ko bi čutil, da sti mu provincije Alzacija in Lotaringija, — nu, in — „provincije“ Avstrija in Italija boljše zagotovljene, nego so mu danes?

Zaupaj, toda glej — komu!

Tolažljiva izjava. Princ Friderik Schwarzenberg — dasi jeden najmlajših med poslanci iz plemstva češkega — se odlikuje posebno po plemenitosti svojega mišljenja in po svoji bistrovidenosti. Njegova zasluga je po velikem delu, da se je češko plemstvo zopet približalo zastopnikom naroda. Princ Friderik Schwarzenberg je menda tudi jedini od aristokratov, ki zastopa ljudski mandat; on je poslanec mesta Budějovice. Ugodno misel, ki smo jo gojili že do sedaj o njem, utrdil je še posebno se svojim govorom, ki ga je izustil dne 4. t. m. pred svojimi volilci. Govore o spravi med Nemci in Čehi je podal namreč nastopno veleznamito izjavo: Sprava na Češkem je gotovo potrebna. Toda mi se ne smemo oprijeti za mir na Češkem. Zlo obojšajev tiči globokeje, zato treba tudi sred-

stva zastaviti globokeje. Zlo ne tiči samo v češko-nemškem prepiru: tudi drugi narodi, sosebno Slovenci in Hrvati, kličejo po istih pravicah kakor Čehi. Sprava bi se morala izvršiti na splošni podlagi in v vseh deželah in mora postati korektura ustave“. Ako se bodo zastopniki naroda češkega — ljudski in oni iz plemstva — držali te direktive, potem smemo mirno gledati v bodočnost. Ta izjava princa Schwarzenberga je jako tolažljiva za nas, a mi jo pozdravljamo tem večim veseljem, ker smo še pred par dnevi opominjali zastopnike naroda češkega, da njih moč in upliv v državi jim bode zagotovljen le dotlej, dokler ostanejo v kontaktu z odkritosrčnimi in naravnimi zavezniki, z ostalimi slovanskimi plemeni!! Zaveznitvo pa nalaga tudi dolžnosti. Taka dolžnost je Čehom, da vsikdar mislijo tudi na svoje zaveznike, kadarkoli se jim je spuščati v pogajanja bodisi z vlado ali pa z drugimi strankami. Sprava se ne sme omejiti na Češko, ampak se mora izvesti po vsej državi. S temi besedami je princ Schwarzenberg jasno in kategorično opozoril zastopnike češke na njih dolžnosti do svojih zaveznikov. Tej direktivi naj neizprosno in dosledno slede češki poslanci; potem bomo Slovani kmalo stali na onem mestu v državi, ki nam pristoji. Dobro de človeku, da se je iz toli odličnih ust izdala parola vzajemnosti avstrijskega slovanstva. V imenu Hrvatov in Slovencev prisrčna hvala plemenitemu princu na tej toli pomembni, kolikor tolažljivi izjavi!

Potovanje predsednika francoske republike v Petrograd. V včerajšnji seji francoske komore je predložil minister za vnanje stvari Hanotaux zakonski načrt za izredni kredit za potovanje predsednika republike v Petrograd. Minister je rekel, utemeljuje omenjeni zakonski načrt: Po velikanskih manifestacijah povodom bivanja carja Nikolaja II. v Franciji je bilo pričakovati, da bode predsednik francoske republike povabljen v Petrograd. Vlada je sklenila torej zahtevati od parlamenta, da se tudi on pridruži vsprejemu povabila, da stvar zadobi tem potom naroden značaj. Minister je uverjen, da ob tej priliki vsi zastopniki naroda pokažejo svoje simpatije do Rusije. Še intimneje in tesneje naj postanejo vezi, ki spajajo oba naroda. Besedam ministra je zbornica pritrdila viharo in se je brez razprave rečeni zakonski načrt izročil proračunskemu odseku.

Ruski poslanik na rimskem dvoru. Kakor poroča „Tribuna“, nadomesti ruskega poslanika na Kvirinalu, Vlangalija, baje Nelidov ali pa Kantakuzene.

Krečansko vprašanje. Numa Droz najbrže ne postane guverner na Kreti, to pa iz jednostavnega vzroka, ker se temu protivi Rusija. Numa Droz, protestant, bil bi na Kreti zastopnik angleških interesov in znano je, da je s pomočjo protestantizma dosegla Angleška velik upliv v Švici, tako, da je Švica po tri četrt delih protestantska. Na čelu te struje pa stoji Numa Droz, ki je svojo antipatijo do Rusije pokazal osobito kakor predsednik armenskega odbora. V neki konferenci pa da se je baje izrazil: kjer plapolata angleška zastava, ondi vlada prosveta; a barbarstvo ondi, kjer se vije zastava Rusije in njene zaveznice Francije. Naravno je seveda, da bi tak človek ne mogel biti guverner Kreti. Ako smatra on Francijo barbarsko, ono Francijo, ki je pred vsem svetom priznana kakor prva civilizovana država, nu, potem to znači, kje je iskati simpatij Drozovih. In potemtakem je tudi lahko sklepati, v čem baš tiči jedro zadržanega zaključka mirovnih pogodb v Carigradu: ruski upliv na Vzhodu bi radi iztrebili Germani in zasejali svojega. In radi take ostudne anglo- in germanofilske mahinacije je morala uboga Grška dati svojo kri! Seveda potem, ko jo je Angleška oplenila njenih zgodovinskih biserov, hoče jej vzeti še domovino istih! Staro Grško je spravila v svoje muzeje, a novo hoče za podnožek svojemu prestolu. Upamo, da se še nahaja mašilo široko odprtemu kramarskemu žrelu!

Različne vesti.

Konfiskacija. Današnje jutranje izdanje je zaplenilo c. kr. državno pravdnitvo radi članka „Izjemno stanje na Primorskem“, posnetega iz „Novic“. Ker nam je obveščenje o konfiskaciji došlo še le ob 11. uri predpoludne, ni bilo možno misliti na drugo izdanje.

Občni zbor političnega društva „Edinost“ se bode vršil dne 18. in ne dne 11. julija, kakor je bilo določeno prvotno. Tako se je odredilo po želji gg. državnih poslancev.

Od c. kr. policijskega ravnateljstva. Policijski svetnik Ivan Budin je prevzel začasno vodstvo poslova polic. ravnateljstva. — Policijski nadkomisar Abondij Contin, službojoči pod tem naslovom na c. kr. okr. glavarstvu goriškem, je imenovan definitivno polic. nadkomisarjem za Trst. Polic. koncipist Avg. vitez Lourdeau pa policijskim komisarjem tu.

Visoki gostje v Trstu. V soboto zvečer je dospel v Trst s parnikom „Graf Wurmbrand“ princ Mirko Črnogorski, spremljan adjutantom Mihajlom Popovićem. Princ je došel iz Kotora in se nastanil tu v hotelu „de la Ville“. Princ hoče bivati nekaj dni v Trstu, potem pa odpotuje dalje proti Darmstadt. — V nedeljo zjutraj pa je dospel tudi črnogorski prestolonaslednik princ Danilo z Dunaja le-sem. Spremlja ga prvi pobočnik kneza črnogorskega, polkovnik Slavomir Gjurković. Na kolodvoru ga je počakal brat Mirko. Ob 1. pop. je nadaljeval prestolonaslednik svojo pot v Kotor na parniku „Pannonia“, kateri mu je bil poslan na razpolago z Reke tu-sem.

Odlikovanje. Knez črnogorski podaril je načelniku južnega kolodvora, nadzorniku Fridriku Mahorčiču, Danilov red.

Štiridesetletnica svojega službovanja je slavil dne 28. min. m. gospod c. kr. viši evidenčni nadzornik Ivan Macák. Vsi uradniki evidenčnega urada so čestitali jubilarju, a posebna deputacija poklonila mu je časten dar v spomin na ta pomemben. G. viši nadzornik Macák pa tudi zasluži simpatije, ki jih uživa na vse strani. Vrlemu možu čestitamo tudi mi s priskrbo željo, da nam ga ohrani Bog še mnogo let.

Naznanilo. Od višega c. kr. finančnega nadzornika smo prejeli:

Vsi tisti, ki obdelujejo vinograde, ležeče znotraj užitinske črte tržaške, pozivljajo se, da naznanijo dotične vinograde najpozneje do 15. julija 1897. c. kr. finančnemu višjemu nadzorniku v Trstu (finančno poslopje, 4. nadstropje, soba št. 185) in to v zmislu § 57 določil, tičečih se izvršitve užitinskega zakona za Trst in okolico.

Prijaviti je pa katastralno občino, kjer se nahaja vinograd, kakor tudi parcelno številko; dalje poslopja in prostore, kjer se namerava stiskati grozdje, pripravljati mošt ali vine iz nabranega grozdja; poleg tega naznaniti se morajo tudi abrambe in posode, kjer se bo hranil pridelek, bodisi mošt, bodisi vino.

Ob enem naznaniti se mora tudi, je-li bo izdelek za domačo porabo ali pa za izvoz izven užitinske črte tržaške.

Dolžnost napovedi glede na poslopja, prostore in posode veže vsakega, ki kupi grozdje v vinogradih, ležečih znotraj užitinske črte, v namen, da si pripravi mošta, oziroma vina.

Zemljiški davek v Trstu. Z Dunaja brzojavljajo, da je centralna komisija za revizijo zemljiškovrednega katastra vsprejela predlog pododpora, da se kvota zemljiškega davka za Trst zniža za 18.000 gld.

Ciril Metodov dar. Moški podružnici družbe sv. Cirila in Metoda so darovali pod tem naslovom: gg. Jakob Klemenc trgovec v Trstu 10 kron, Ivan Pavlin 2 kroni, Anton kalister 5 kron, Ivan Pogorelec 4 krone, Ljudomil Nabergoj 2 kroni, veleč. g. Ivan Černe župnik v Barkovljah 10 kron, Andrej Zafred trgovec 3 krone, Simon Skrinjar 1 krono, veleč. g. Fran Kosec župnik na Katinari, mestni svetovalec in dež. poslanec 10 kron. Fran Inamo 6 kron, g. Iv. vitez Nabergoj 4 krone, veleč. g. Mihovil Barbič kapelan v Pičanu 6 kron, g. Anton Možina v Gmundenu je poslal 4 krone in sicer 3 krone dobljene za prodane poštne znamke, nabrane po gospici Tončki Zelen v Senožečah in 1 krono darovano pod „dobra volja“. Priskrba hvala rodoljubnim darovateljem. Nadaljne darila sprejema podružnični blagajnik dr. Jos. Abram, Piazzetta S. Giacomo št. 1.

Doneski za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu: Valenčičevi in Resmanovi so nabrali ob omizju svoje 85letne mamice Margarete Valenčičeve v Trnovem, spominjajoči se naroda in njega trpinov 7 kron. O priliki pro-

slavljenja cerkvenega praznika Sv. Petra in Pavla se je nabralo v Sv. Križu med domačini in ptujci 17 kron 41 stot. Bog plati rodoljubnim darovalcem!

Za Ciril - Metodov dar so darovali pri sv. Ivanu:

Dana in Božo, ker je oče avanciral 20 kron, g. posl. Iv. Mar. Vatovec 10 Kr., g. Štrukelj 5 Kr. g. Z. kaplan 2 Kr., g. Fran Ponikvar 3 Kr., g. Marica 3 Kr., g. Z. 1 Kr., g. N. N. 2 Kr., g. E. P. 2 Kr., g. Štinkovec 2 Kr., g. Josip Vatovec 1 Kr., g. Josip Negode 1 Kr., g. Rebek Peter 60 st., g. Fran Babič 40 st., Marc Andrej 20 st., I. M. Jurkič 40 stot., Josip Fonda 40 st., Josip Čok 20 st., Josip Šahar 20 st., in Andrej Sosič 20 stot.

Popravek k „Popravku“ radi spomenika baronu Čehovinu. Iz Gorice nam pišejo: Pravijo, da: „dolga glava boli“; ker se pa bojim, da bi premaknalo osivel, ne maram dolgovati nikomur; tudi ne odgovora g. dopisniku „Popravka“ v Edinosti št. 77. Da Vas pa, cenjeni gosp. urednik, ne bom mučil dolgim uvodom, prehajam takoj k predmetu.

Čudom sem se čudil, ko sem čital podpis tega popravka, kajti ko sem še svoj dopis pisal, sem storil to-le z namenom, da se mi gotovo v odgovor oglasi gosp. Jakob sam, kateri edini je v prvi vrsti poklican v to; gosp. dopisnik popravka pa lé v toliko, v kolikor je stvar zanimiva zanj kakor sorodnika slavljenca.

Iz vsega popravka se vidi poštena volja dopisnika, ob enem je pa tudi razvideti, da je bil on poučen od ljudij, ki so mu povedali le toliko, koliko je njim prav služilo — drugo pa so zamolčali zvito.

Ker pa poznamo g. Čehovina kakor poštenjaka ven in ven, hočemo, da čuje i on „glas družega zvona“, kakor sam naglašava v svojem popravku. — Izjava, da g. Bitežnik ni naš, je povsem opravičena, kajti, dandanes ne zadostuje nam Slovincem, da je g. A. Bitežnik rojak iz Grgarja pod Sv. Goro (v sličnem slučaju se je že marsikateri drugi Lahon skliceval na to), da govori in piše dobro slovenski (pri nas v Gorici imamo na učiteljski mnogo kandidatov laškega prepričanja v slovenskim oddelku — sicer pa vsak sam ve, kje ga čujev žuli —), kakor tudi to ne, da je ud slovenskega podpornega društva v Gorici. To je le pesek v oči! Lahko bi navedli še marsikoga, ki je „formelno“ vpisan členom kakemu slovenskemu društvu, a z dejstvi kaže dan na dan, da je naš očitni nasprotnik.

Ako g. Bitežnik govori in piše dobro slovenski, je to le dokaz, da je bil mož slovensko odgojen, a pozneje se je vsaj na tihem pridružil edino zveličavni laški narodnosti v Gorici.

Prepričanje, nazori in druge javne okolščine, nam vedno potrjujejo, katere narodnosti se zaveda posameznik, dalje nam spričuje — in to največ, — mišljenje posameznika okolnost: v kakem duhu da je vzgojil svojo deco!!

Na vsa ta vprašanja, Vam zamorem, č. g. Čehovin, dati le neugoden odgovor za Bitežnika. Sin kipar je vzgojen v popolno laških šolah, da-si sin „zavednega Slovence“ govori slovensko le z največjo silo in težavo, on je bil podpiran od sl. laškega magistrata v Gorici (kedaj se je še čulo, da bi goriški magistrat podpiral stroke zavednih Slovencev?) Drugi mlajši otroci g. Bitežnika so tudi nepoznani v zapisniku Sloginih zavodov v Gorici — in to vzlic večkratnim migljajem zavednih in meročajnih Slovencev v Gorici. — Jaz občujem prav mnogo z vsemi slojevi ljudstva v Gorici — seveda izključno samo s Slovenci — a bodite uverjeni, g. Čehovin, da njega doslej še nisem našel v kaki slovenski družbi. Iz vsega tega sprevidite lahko, da zadeva vsekakor ni tako nedolžna, da gosp. Bitežnik ni tako zaveden Slovenec, kakor se je menda videlo Vam na prvi pogled. Stara prislovica pravi, da kdor ni z nami, je zoper nas! In tudi tu je tako.

On tudi ni edini slovenski kipar v Gorici, kakor ste bili Vi napačno poučeni, ampak, je tudi g. Jakobi sam dobro vedel še za družega, s katerim je bil že celo v dogovoru (kar Vam pa je zamolčal iz gotovih vzrokov), kateremu slednjemu je tudi zagotovil, da se delo odda še lé z novim letom 1898, in to tudi najbrže potem konkurence!!

Zakaj da se je odšlo vse to tako tiho in hitro, nam je pač znano — vsekako je pa pomsleka vredno tako početje! In da bi tudi ne imeli v Gorici slovenskih kiparjev, imamo jih drugje, ki so gotovo bolj zavedni, nego pa kipar „tudi — Slovence“.

Natanjčno ste tudi navedli številke došlih podpor, s katerimi ste pa le odobrili mojo trditev, Da radi bore 42 gld. (h katerim je ba je vitez Rinaldini sam dodal 30 gld., a vsa druga ostala Italija se je pa častno odzvala z 12 gld.!!!) mora dobiti delo — on, ki ni naš!

Toliko v pojasnilo širšim krogom, in ob enem Vam, cenj. g. Čehovin v blagohotno uvaževanje, da se o jednaki priliki bolje obvestite o stvari, predno zagovarjate ljudij, ki Vašega zagovarjanja niti vredni niso!! Punctum.

Radikalec. —

Iz Sv. Križa nam pišejo: Dne 29. m. m. smo imeli pri nas dvojno cerkveno slavnost: obhajali smo god. sv. Petra in Pavla, patronov naše cerkve in zajedno procesijo sv. Rešnjega Telesa. Vsa vas je bila v narodnih trobojnicah; še nobeno leto jih ni bilo toliko. Slovesnosti se je udeležilo ogromno število vernikov, sosebno iz vse okolice. V procesiji sta pela dva možka zbora. Ne moremo si kaj, da bi ne pohvalili še posebno našega pevskega društva „Skala“, ki je ganljivo pelo pobožne pesmi. Hvala g. Boletu, ki je tako lepo i vežbal naše pevce!

Po dovršenem obredu se je ljudstvo razšlo po raznih gostilnah.

Popoldne je bila lepa veselica na trgu. Pelo je društvo „Skala“ narodne pesmi in svirala je godba izključno slovanske stvari. To je bila res prava narodna zabava. Lepih vspodbudljivih besed spregovoril je do nas g. Jakob Štoka. Šlo je do srca vsakomur, kdor je res narodnjak. Znanih odpadnikov ni bilo blizu. Čul sem, da so popivali mej tem v neki krčmi in tulili — po laški. Bog jim odpusti, saj ne vedo, kaj delajo!

Mi pa smo bili združeni v narodnem bratskem veselju. Razlegala se je lepa pesem, a ni je bilo čuti grde besede. Nad nami pa je plapolala velika narodna trobojnica, odičena dvema črno-rumenima trakoma od najhaneje svile, dolgima vsaki po 4 metre, a širokima po 27 centimetrov. Na teh dveh trakih so nastopni napisi v zlatih črkah: Živi naj Bog Nj. Veličanstvo cesarja Frana Jožefa I. Bog živi Avstrijo in vso hišo Habsburško! Vse za vero, dom in cesarja!

Ta dva traka staneta okroglih 20 gld., a preskrbela ju je naša rodoljubna mladina. Hvala priskrba vrlim mladenkam in mladeničem križkim, da so tako lepo priredili na čast Bogu, cesarju in domovini!

Odbor za izvršitev priprav za veliko ljudsko slavnost, ki se bode vršila ob priliki blagoslovljenja zastave „Celjskega Sokola“ in otvoritve „Narodnega doma v Celji“ dne 7. in 8. avgusta t. l. naznanja, da je razposlal te dni dotična povabila vsem onim društvam, katerih imena so mu znana. Ker je pa pri velikem številu naših narodnih društev lahko mogoče, da smo prezrli to ali ono in ker želimo, da dobe povabila dotična društva, ki se udeležijo te slavnosti, prosimo, da nam naznanijo čim prej svoja imena, da jim zamoremo poslati vabila in pozneje vsopred. Ob enem pa prosimo vsa ona društva, ktera nameravajo udeležiti se slavnosti dne 7. in 8. avgusta t. l., da nam naznanijo v kratkem svojo udeležbo in prilično število udeležencev, da nam bode mogoče preskrbeti še pravočasno vse potrebne priprave.

Izkaz dohodkov, stroškov in premoženja „Dijaške kuhinje“ v Trstu za šolsko leto 1896-1897. Od lanskega šolskega leta nam je ostalo 85 nč. (Glej račun za leto 1895-96 v „Prim. listu“ od 10. julija 1896). Dohodki, ki smo jih objavili dne 17. novembra, 5. januarja, in 6. maja, znašajo 465 gld. 35 nč. Za tem so še darovali: blg. g. profesor Ivan Jesenko za drugi semester 10 gld., vlč. Monsignor Karol Fabris 10 gld., neimenovani 1 gld., g. F. na Opčinah nabral 4 gld., vlč. g. Franc Guštin 3 gld., o razdajanju Mohorjevih knjig v Rojano 2 gld., ostanek iz dijaške zaloge 3 gld., g. Venutti Just 50 nvč., g. Anton Bremić 50 nvč., g. P. Mikelič 50 nvč., g. F. Mikelič 1 gld., g. Guštinčič 1 gld., g. Katalan 1 gld., g. S. Martelanc 1 gld., g. J. Treven 50 nvč., g. Franc Dolenz 2 gld., g. J. Šumi 50 nvč., g. F. Štrekelj 50 nvč., g. J. Požar 50 nvč., g. Lenassi 30 nvč.,

Lastnik kensorski listi „Edinost“. Izdavatelj in odgovorni urednik: **Fran Godnik**. — Tiskarna Dolenc v Trstu.